

1 MAYIS 2008

KURTULUŞ
SOSYALİST DERĐİ
YAYINLARI

KİTAP DİZİSİ: 8
MAYIS 2008

KURTULUŞ
SOSYALİST DERGİ
YAYINLARI

internet: <http://kurtulussosyalistdergi.awardspace.com/>
e-posta: kurtulus.s.d@gmail.com

geçmişteki tavırlarına karşın beklenmedik derecede tutarlıdır.

Taksim 1 Mayıs alanında işçi sınıfının birlik, mücadele ve dayanışma gününü, bütün dünya işçi sınıfı ile buluşarak enternasyonal bir gün olarak kutlamak, her zaman canlı tutulması gereken bir hedeftir. Fakat bu hedefin gerçekleştirilebilmesi, sınıf hareketinin sendikal örgütlerin bugünkü yapı ve özelliklerinden öteye nitelikler kazanmasını gerektirir. İşçi sınıfının uzun süredir yaşamakta olduğu yenilgi koşulları yerini yükselen mücadeleye bıraktıkça ve sınıf hareketinin bugünkü niteliği, komünist bir siyasi çizginin öncülüğünde değiştirildikçe, değiştirilme mücadelesi tutarlı bir şekilde sürdürüldükçe, Taksim'e çıkan barikatlar bir bir yıkılacaktır. Ancak bu koşul yerine getirildiğinde, sendikal örgütlerin sınıf uzlaşmacılığıyla belirlenen bugünkü nitelikleri de değiştirilebilir ve sınıf sendikacılığının öznel koşulları yaratılabilir.

2008 1 Mayıs'ında devletin uyguladığı şiddet, bazılarınca garipsendi, demokrasiye ve Avrupa Birliği standartlarına uygun olmadığı ileri sürüldü! Büyük basın da bu koroya katılması ile, ilk kez bu sene, işçilerin 'haklı talepleri' karşısında, polis ve hükümetin tutumu açısından, bir ucu devlet politikalarını sorgulamaya çıkan bir ortam oluştu.

AKP destekli dinci medya dışında kalan burjuva medya, 1 Mayıs dolayısıyla 'demokrat' kesildi. Polisin uyguladığı şiddeti ve bunun sorumlusu olarak da AKP hükümetini eleştirdi, teşhir etti. Bu yönden daha önceki 1 Mayıs'lardan farklı olarak bu 1 Mayıs gösterisi, 'kamuoyu' nezdinde de meşru görülerek desteklenen, sempati belirtilen bir niteliğe büründü. Güler Sabancı, yabancı bir basın kuruluşuna verdiği röportajda, "AKP Hükümeti uzun süredir programsız gidiyordu ama son iki aydır doğru işler yapıyor. Bizim istediğimiz şeyleri yapıyor. Sosyal güvenlik yasasını geçirdi ve özelleştirmelere hız verdi" yollu bir açıklama yaparak, AKP ile ilişkilerinin niteliğine dair ipuçları veriyordu. TÜSİAD Başkanı Arzuhan Doğan Yalçındağ ise, 1 Mayıs'ta uygulanan şiddet nedeniyle DİSK

Başkanı Süleyman Çelebi'ye geçmiş olsun telefonu açıyordu. Oysa, Taksim alanına çıkacak işçilerin bu iki konudaki muhalefeti ve Taksim alanında esas olarak özelleştirmelerle, sosyal güvenlik yasasına karşı sloganlar atılacağı, taleplerin dile getirileceği, sendikaların bir süreden beri bu yönde eylemlilikler içinde bulunmasından belliydi. Buna karşın egemen sınıfın sözcülerinin rahatsızlığı nereden kaynaklanıyordu?

1976 1 Mayıs'ının görkemi ve başarısı sonrasında 1977 1 Mayıs katliamı, yine coşkulu 1995 1 Mayıs'ının ardından 1996 1 Mayıs'ında üç işçinin sabah saatlerinde hedef gözetilerek vurulup öldürülmesi gibi saldırılar, işçiler için önemi ve anlamı belli olan 1 Mayıs'a, burjuvazinin de kendi açısından anlamlar yüklediğini gösteriyordu. Bu açıdan devletin bir istikrarının ve politikasının olduğu ortadaydı. 2008 1 Mayıs'ında devletin uyguladığı şiddetin kınanması yönündeki beklentiler ifade edilene kadar Avrupa Birliği'nin ilgili kurum ve sözcülerinin suskun kalmasından ise, bu çevrelerin böyle bir tercihlerinin olmadığı gibi, özünde sermayenin istikrarının dışında bir demokrasi tahayyülüne sahip olmadıkları da açığa çıkıyordu. Sınıf mücadelesinin yönü, niteliği ve hedefleri açısından bir simge olmuş 1 Mayıs'larda, sınıf hareketinin ivme kazanmasını, başarılı olmasını istemeyen devlet, bu nedenle en az devrimciler ve işçiler kadar bu günü ciddiye alıyordu. Sermayenin korunmaya ihtiyacı vardı!

Başbakan ve bakanlar ile vali ve emniyet müdürü, sendikaların Taksim ısrarı karşısında, "bu devlet otoritesine kafa tutmaktır", "devlete karşı çıkmaktır" yönlü açıklamaları ile, başbakanın 'ayak takımı' olarak gördüğü işçilere uygulayacakları şiddeti neye göre 'orantılayacaklarını', ölçüp biçeceklerini de büyük bir yalınlıkla ifade ediyorlardı. Başbakan, "ayaklar baş olursa kıyamet kopar" diyerek egemen sınıfın en temel korkusunu dile getiriyor, ezilenlerin egemen sınıfı devirerek iktidar olmalarının, düzenin yıkılmasının, egemen sınıf için 'kıyamet' (yani 'her şeyin sonu', dolayısıyla engellenmesi için ne şiddet gerekiyorsa uygulanması gereken durum) olduğunu anlatıyordu. Aynı zamanda, Tayyip Erdoğan ve şürekası, işçi sınıfının, üretkenlerin iradesini hiçe sayarken demokrasinin mihenk taşıını 'devlete kafa tutup tutmamak' olarak tescillemiş oldular. AKP, Taksim 1 Mayıs alanında, egemen sınıfın kendisi hakkındaki tereddütlerini gidermek amacıyla, işçilerin 1 Mayıs gösterisini şiddetle engelleyerek kendi devlet sunumunu gerçekleştirdi. Böylece demokrasi anlayışını bir kez daha ortaya koymuş oldu.

AKP'liler, partilerinin kapatılması, siyasetten dışlanmaları girişimleri karşısında, yüzde elliye yakın oy aldıklarını ve milli iradenin kendilerinde tecelli ettiğini, yar-

İŞÇİ SINIFININ KOMÜNİST PARTİSİ VE SINIF HAREKETİ

İşçi sınıfı, kendi bağımsız siyasal çizgisinin ifadesi olan örgütlenmesini, komünist partisini yaratamadığı sürece, sınıf mücadelesinde zaman zaman elde edeceği kısmi kazanımların ötesinde kalıcı bir başarı umamaz. Bu kısmi kazanımlar ise, burjuva kampların kendi aralarındaki mücadelesinde işçi sınıfının desteğini almak ihtiyacı hissettiklerinde vereceği tavizlere karşılık geldiği ölçüde, en kestirme yoldan geri alınmaya açık demektir.

Komünistlerin işçi sınıfı hareketinin öncülüğünü kazanmaları, örgütsel olarak sınıf hareketine öncülük yapmaları, böylece işçi sınıfı hareketinin komünist niteliğe yükselmesi dışında, sınıf hareketinin uzun vadeli kazanımlar elde etme olanağı yoktur. Sendikal hareketin tanımını bu veri ışığında yapmak, sendikal hareketin yapabilecekleri ile yapamayacaklarını da karıştırmamak gerekir.

Komünist örgütsel çizginin sınıf hareketi içinde kök salması ve öncülük yapması durumunda, sendikal hareket ve örgütlenmeler bugünkü durumlarından çok farklı bir çizgide olacaklardır. Sendikal hareket, tabandaki komünist yapılanmaların etkisi ile, burjuvazi ile uzlaşmaz ve çetin kavgalara tutuşabilir, kitleleri seferber edebilir. Ekonomik mücadele örgütleri olarak sendikaların ve sendikal hareketin, bu düzeyden öteye mücadeleyi omuzlamasını, yönetip hedef belirlemesini beklememek gerekir.

Siyasal mücadelenin bütünlüğü ve iktidar hedefi için, komünist bir programın ve uygulayıcısı komünist bir işçi partisinin varlığı şarttır. 'Bağımsız değişken', komünist işçi partisidir ve ancak işçi sınıfının komünist partisi yaratıldığı takdirde sendikal hareket tutarlı bir çizgiye kavuşacaktır. Sendikalar, bütün sınıflar ve toplumsal ilişkilerin bütünü karşısında işçi sınıfının mücadelesine önderlik eden komünist partisi ile ilişkisi üzerinden sınıf mücadelesinde tutarlı bir nitelik kazanabilirler.

2008 1 Mayıs'ı, bu açıdan da, sendikaların bugünkü niteliğinin esas olarak sendikal bürokrasinin marifetiymiş gibi sunulamayacağı, bizzat sendikal bürokrasinin kendisinin işçi sınıfının komünist partisinin yokluğu koşullarında bu etki düzeyine ulaşabildiği gerçeğini öne çıkarmıştır. Bu bakımdan, sendikal bürokrasinin her şeyin sorumlusu olduğu ve sanki bu bürokratlar olmasa sınıf hareketinin hedeflerinin işçi sınıfının kendiliğinden mücadelesi ile ulaşılabilir olduğu yanılgısını yaymamak, buna karşı çıkmak gerekir. Bu anlamda, sendikal örgütler ve yöneticilerinin, alttan gelen tepkinin etkisiyle de olsa, bu 1 Mayıs'taki tutumları,

pratikte açığa çıkması, öne geçmesinin bir ürünüdür. Bu bilinç ve eksenindeki eylemlilik, sendika bürokrasisini de son birkaç yıldır Taksim alanını gündemleştirmeye itmiştir.

Taksim ısrarı, işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki uzlaşmaz sınıf mücadelesini temsil eder olmuştur. Bu nedenle “devlete başkaldırı” söylemi, en temelde bu gerçekliğe denk gelmektedir. Kuşkusuz 2008 1 Mayıs’ında işçi sınıfı topla tüfekte Taksim’e çıkmayı denemedi. Başkaldırının anlamı, işçi sınıfının, devletin çizdiği sınırların, icazetin dışına çıkmasıydı. Fiilen tanklara ve bombalara, ancak aynı eşit silahlarla yanıt verilebilirdi ve herkesin bildiği ve gördüğü gibi, bu 1 Mayıs’ta böyle bir şey söz konusu değildi! İşçi sınıfının ısrarı, sınıf mücadelesinin gereği idi ve bu ısrar doğru yönde atılmış bir adımdı. İşte, burjuvazinin tepkisinin boyutu, ‘orantı’sı, bu koordinatlarda belirlendi. Kuşkusuz bu doğru adımın gereklerinin yerine getirilmesinin koşul ve olanakları ayrıca ele alınmalıdır.

2008 1 Mayıs’ı, dünyada eşzamanlı ve boyutları belirlenemeyen, alınması gereken önlemler konusunda emperyalistlerin kendi aralarında tartışıp çatıştığı büyük bir krizin içinde gerçekleşmiştir. Bu kriz, bilinen bütün neo-liberal savların birden bire kapı dışarı edildiği, emperyalist ülkelerde kamulaştırmaları, devletçi politikaları tekrar gündemleştiren bir içeriğe sahiptir. Bu açıdan, emperyalist ülkeleri içine alan bir kriz söz konusu olduğunda, Dünya Bankası ve IMF’nin bilinen reçetelerinin hiçbirine itibar gösterilmemektedir. Bağımlı ülkelerin sömürülmesi, değer transferi için dayatılan reçeteler, gelişmiş kapitalist ülkelerdeki, emperyalist merkezlerdeki kriz söz konusu olduğunda, tersyüz edilmektedir.

Bu krizde, Türkiye gibi emperyalizme bağımlı ülkelere önerilecek olanların daha önceki neo-liberal dogmalardan farklılaşmayacağını, ama emperyalist ülkelerin hiçbirininin bağımlı ülkelere dayattıkları politikaları uygulamayacaklarını düşünmek gerekir. Emperyalist merkezlerde kriz gündeme geldiğinde, devletçiliğin peygamberi Keynes’e işbaşı yaptırılmaktadır. Emperyalist sömürü ve aşırı tekel kârlarının transferi, çevre ülkelerde sömürünün artırılması ve özelleştirmeleri daha vahşi ve kuralsız bir şekilde uygulamayı, olduğu kadarıyla da demokrasiyi ayak bağı olmaktan çıkarmayı ve işçi sınıfının her türlü örgütlülüğünü saf dışı etmeyi gerekli kılar. Bu nedenle geride kalan 2008 1 Mayıs’ı, gelecek yıl boyunca sermaye ile emek arasındaki ilişkinin niteliğini olduğu gibi, 2009 1 Mayıs’ının niteliğini de şimdiden belirlemiş olmaktadır. 2009 1 Mayıs’ı çok daha şiddetli saldırılara konu olmaya adaydır. Kuşkusuz 1 Mayıs ısrarının simgelediği mücadelenin sürdürülmesi koşuluyla.

gının kendilerini antidemokratik olarak denetlemeye, belirlemeye çalıştığını ileri sürüyorlardı. Buna karşılık, taraflı tarafsız herkesin sempatiyle baktığı, işçi sınıfının örgütlerinin ve sendikaların ortaya koyduğu 1 Mayıs’ı Taksim alanında kutlama iradesini hiçe sayan aynı AKP, bu konuda devletin gücünün belirleyici olmasını dayatıyordu. Böylece bu iktidar partisinin ‘kendine müslümanlığı’ bir kez daha gözler önüne serildi.

Uzun bir süredir Türkiye’deki toplumsal kutuplaşma iki burjuva politik kampın arasında süren çatışma ekseninde gerçekleşiyordu. Bir yanda ulusalcı-militarist, diğer yanda küreselleşmeci-islamcı kamp, toplumu büyük çoğunluğu ile kendi arkasında dizmeyi, burjuva politikalara yedeklemeyi başarıyordu. Son zamanlarda ise, özellikle sosyal güvenlikte gerçekleştirilmeye çalışılan yasal düzenlemeler, sendikal muhalefetin tepkisini çekmiş, özelleştirmelerin olumsuzluklarını yaşamaya başlayan kitleler, bu yasal düzenlemelere karşı çıkmak için, bir dizi eylemlilik içine girmişti. Sendikal bürokrasi tabandan gelen baskılarla bu değişiklik ve düzenlemelere karşı çıkmak istiyor, bu yönde eylem ve gösterilere girişiyordu. Sosyal güvenlik yasasında değişikliğin, bütün tepkilere rağmen gerçekleştirilmesi, hükümet tarafından sendika bürokratlarına verilen sözlerin tutulmayarak atlatılmaları, bu çevrelerde ve tabanda oluşan kandırılmışlık duygusu, uzun bir süredir atalet ve aymazlık içinde olan Türk-İş yönetimine rağmen tabanın ve bazı sendika şubelerinin muhalif eylemliliklere katılmalarına, harekete geçmelerine neden oldu.

İşçi sınıfı tabanında, sermayenin saldırılarına karşı birlik olma, mücadele etme yönünde yeniden filizlenen bilinç, kendini alanlarda ifade etmeye başladığı ölçüde Türk-İş yönetiminde olduğu gibi DİSK yönetiminde de zorlanmalara, gerilimlere neden oluyordu. Sosyal güvenlik yasasına yönelik muhalefetin ‘atlatılması’ ve tasarının yasallaşması, bu yasaya muhalefet ekseninde eylemlilik çizgisinin yükselmesiyle birlikte işçi sınıfının birlik, mücadele ve dayanışma günü 1 Mayıs’ın yaklaşması, Avrupa Birliği’nin de üstünde titizlendiği sosyal güvenlik yasasına ve özelleştirmelere karşı büyük bir gösteriye dönüşme potansiyelini oluşturdu.

Burjuvazinin sınıfsal çıkarları, neo-liberalizmin vurduğu darbelerle karşı güçlü bir eylemlilik ekseninde gerçekleşecek 2008 1 Mayıs’ının, aynı zamanda işçi sınıfının içinde bulunduğu yenilginin ideolojik ve psikolojik bir kırılma noktası haline gelmesine, üstünlüğün işçi sınıfından yana gerçekleşeceği bir platforma dönüşmesine izin verilmemesini gerektiriyordu. 1 Mayıs gösterisinin Taksim’de yapılması, gelecek dönemde keskinleşmesi kaçınılmaz olan sınıf mücadelesi sü-

recine işçi sınıfının 1 Mayıs'ta yüksek bir moralle başlangıç vermesi anlamına gelecekti. Buna karşı gösterilen tepki, burjuva sınıf refleksi idi. Üstelik, şimdi burjuvazi açısından liberal gevezeliklerin değil, yaklaşan kriz koşullarında faturayı kesecekleri emekçilerin kollarını kanatlarını baştan bağlayıp kıpırdıyamaz hale getirmenin zamanıydı.

2008 1 Mayıs'ı değerlendirilirken özellikle vurgulanması gereken bir nokta da, Kürt ulusal kurtuluş mücadelesine yönelik sürdürülen saldırılar ve operasyonlardır. Newroz kutlamalarında, Van'da, Yüksekova'da, Hakkari'de, Siirt'te ve birçok yerde yığınsal gösterilere azgın bir şiddetle saldırıldı, ateş açıldı; çok sayıda gösterici öldü, yaralandı, yüzlercesi gözaltına alındı, işkenceden geçirildi. 1 Mayıs gösterisine karşı uyguladığı şiddetin kat be katını Newroz gösterisine karşı uygulayan da, elbette ki, aynı devlettir, aynı egemen sınıftır.

1 Mayıs öncesinde ve sonrasında Kürdistan'ın dağları, köyleri, hastaneleri bombalanıyor, imha politikası sürdürülüyordu. Taksim'e çıkacak güzergah üzerinde, işçi sınıfı ile Kürt halkının temsilcilerinin, destekçilerinin kendilerine saldıran sömürgeci oligarşiye karşı buluşma ihtimali, çok güçlü bir ihtimal olmasa da, sermayenin saldırıları karşısında işçi sınıfı ile Kürt özgürlük hareketinin ittifakına yol açabilecek gelişmeler, ya da böyle bir ittifak görüntüsü bile devletin tavrını daha da netleştirmesine, keskinleştirmesine vesile oldu. Şimdiden rutin bir işlem haline gelmiş Kürt muhalefeti imha ve baskı politikalarına karşı potansiyel bir muhalefet gösterisi ihtimali, 2008 1 Mayıs'ına yönelik tahammülsüzlüğün en önemli nedenlerinden birisiydi. İşçi sınıfının sosyal güvenlik yasasına, özelleştirmelere karşı sloganlarına, Kürtlere yönelik şiddet politikasına karşı sloganların eklenmesi, böylece engellenmiş oldu. Kuşkusuz burjuvazinin bu kazanımı elde etmesi için, Kürtlere uyguladığı gibi, daha farklı bir 'ölçüde' de olsa işçi sınıfına da şiddet uygulaması gerekiyordu. 1 Mayıs'ta uygulanan şiddetin anlamı buydu.

KRİZİN FATURASI KİME ÇIKACAK?

Sermayenin, hem işçi sınıfının elde kalan hak ve olanaklarına hem de genel olarak emekçilerin yaşam koşullarına yönelik saldırısı sürüyor. Egemenlerin toplumun çoğunluğunu yönetebilmek için emekçileri burjuvazinin çeşitli kamplarına dağıtarak işçi sınıfını bölen, çeşitli fraksiyonlarının kuyruğuna takmayı başaran politikaları, iki kampın hem çatışma hem de uzlaşması temelinde sınıf hareketinin dinamizmini, enerjisini boşa çıkartan, örgüt-

süzlüğü ve yığınlığı büyüten bir etki yaratıyor. 1 Mayıs öncesi başlayan sınıf eylemlilikleri, giderek gündemi belirleyen Taksim ısrarı, toplumdaki kamplaşmayı belirleyen çelişkinin burjuva karakterinin, çelişkinin burjuvazinin fraksiyonları arasında olduğu durumun bir süreliğine de olsa değişmesine neden oldu. İşçi sınıfı, Taksim ısrarı üzerinden, burjuvazinin belirlediği gündemlerin dışına çıkmayı başardı ve toplumu 1 Mayıs Taksim gösterisi ekseninde bir tartışmanın içine çekti. Bu sefer kamplaşmayı belirleyen çizginin Taksim alanından geçmesiyle, CHP'den MHP'ye kadar burjuva partileri de, Taksim alanının meşruluğunu kabul etmek, 1 Mayıs'ı savunmak rolünü üstlenmek durumunda oldu.

AKP, egemen sınıfın isteklerini yerine getirdiği ölçüde, oy aldığı kitle tabanının, geniş kesimlerin aleyhine politikaları uygulamış oluyor, geniş kesimlerin taleplerine karşılık vermek istediğinde ise egemen sınıfın politikaları ile çelişiyor. Hükümet olması için ikisi de gerekli olan bu zorunluluklar partiyi bir gerilim içine sokuyor. Kitle tabanına yönelik tavizkâr davranışlar içine girdikçe, egemenler tarafından gözden çıkarılıyor, köşeye sıkıştırılıyor. Türban konusunda MHP'nin kurduğu tuzak sonucunda anayasa değişikliğine gitmesi gibi, özelleştirmeler, çalışma koşullarının kötüleşmesi ve hak kayıpları ve en son sosyal güvenlik yasasındaki değişiklikler karşısında, çalışanların ağzına bir parmak bal çalmak için, 1 Mayıs'ı bayram ve dayanışma günü olarak kutsaması da, böyle bir zorunluluğun sonucudur.

Oligarşinin uygulanmasını istediği politikaları dışında, kendi kitle tabanını memnun etmek gibi bir zorunluluğu olan AKP hükümeti, bu çelişki nedeniyle gözden çıkarılabilecek bir konuma gelebilir. Daha iyi bir alternatif yaratmanın, zaman ve enerji alacağı bilinmektedir. Kuşkusuz burjuvazinin alternatifleri bitmez. Ama AKP kadar işbirlikçi politikaları uygulamaya uygun bir siyasi aktör yaratmak kolay olmayacaktır. Bu anlamda, sınıf hareketinin taleplerinin desteklendiği, belli ölçülerde haklı bulunduğu yollu açıklamalar, AKP'yi demokrasi açısından, demokratik niyetleri açısından teşhir ederek köşeye sıkıştırma, böylece AKP'nin ehilleştirilmesi, yola getirilmesi amacına hizmet etmektedir. Bu sayede, AKP, kitleler nezdinde teşhir oldukça, tekeli burjuvazinin sözünün ve tembihlerinin dışına çıkması engellenmek istenmektedir.

İşçi sınıfının Taksim ısrarı, bu ısrarın yıllardır takipçisi olmuş sosyalist çizgilerin sendikal alandaki faaliyetlerinin olduğu gibi, işçi sınıfına yönelik saldırılara geri çekilme temelinde değil de mücadelenin yükseltilmesi ve uzlaşmazlık temelinde yanıt verme ve ancak bu ekseninde kazanımların mümkün olduğu bilincinin